INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

POLICY BRIEF

Srpen 2025

Nová celní dohoda mezi USA a EU

Alexandra Keating

Shrnutí

Po měsících vzájemného vyhrožování cly se Spojeným státům a Evropské unii podařilo vyjednat předběžnou obchodní dohodu, která má zabránit eskalaci v otevřenou obchodní válku. Někteří ji však vnímají spíše jako ústupek americkému prezidentovi Donaldu Trumpovi než jako skutečnou ochranu evropských hospodářských zájmů. Nejasností navíc zůstává mnoho – jednání o konečném znění dohody mezi Washingtonem a Bruselem stále pokračují.

Klíčové body

- Dohoda stanovuje jednotné clo ve výši 15 % na většinu zboží vyváženého z EU do USA, přičemž na některé kovy se vztahuje clo až 50 %. Na vybrané „strategické“ produkty se naopak žádná cla nevztahují.
- Jaké ekonomické a politické dopady dohoda přinese, zatím není jasné – její konečná podoba totiž dosud nebyla dojednána a jednání stále probíhají.

Úvod

Dne 27. července se ve Skotsku sešli americký prezident Donald Trump a předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen, aby dosáhli dohody o clech a obchodních vztazích mezi Spojenými státy a Evropskou unií. Dohoda sice přinesla úlevu z odvrácené obchodní války, zároveň ale postupně vyvstávají otázky nad jejím skutečným dopadem. Jakmile se začínají vyjasňovat jednotlivé detaily, ukazuje se, že dohoda může mít i řadu vedlejších následků.

Samotná dohoda

Spojené státy a Evropská unie tvoří největší obchodní partnerství na světě, jehož hodnota v roce 2024 přesáhla 1,6 bilionu eur. Po měsících nejistoty, jaké dopady mohou mít nové hospodářské kroky prezidenta Donalda Trumpa na Evropu, Evropská komise uvedla: „Tato politická dohoda obnovuje stabilitu a předvídatelnost pro občany i podniky na obou stranách Atlantiku (…) zajišťuje pokračující přístup evropských exportů na americký trh (…) a vytváří základ pro další spolupráci mezi EU a USA“ (Evropská komise, 2025).

Klíčovým bodem dohody je zavedení 15% cla na většinu evropského vývozu do USA. I když je tato sazba nižší než původně navrhovaných 30 % (Světové ekonomické fórum), představuje citelné zvýšení nákladů na export do zámoří. Clo se přitom nevztahuje na všechny sektory stejně: ocel, hliník a měď zůstávají zatíženy 50% sazbou, zatímco některá strategická odvětví – část chemického a farmaceutického průmyslu, polovodiče či letecké součástky – byla zatím z 15% pravidla vyňata. Není však jisté, zda tato výjimka obstojí i v konečné, závazné podobě dohody.

V průběhu jednání navíc vyvstaly nejasnosti ohledně toho, co dohoda skutečně zahrnuje. Například „Trump a von der Leyen se v neděli přímo rozcházeli ve svých výrocích – americký prezident tvrdil, že dohoda se nevztahuje na farmaceutický sektor, zatímco předsedkyně Komise tvrdila opak“ (Eccles, 2025). Později bylo upřesněno, že clo v tomto odvětví zatím činí 0 %, nicméně část dosud nespecifikovaných chemických látek může být v budoucnu zahrnuta do 15% sazby.

Rozpory se objevily i v oficiálních materiálech. Zatímco dokument Bílého domu tvrdil, že „Evropská unie souhlasila s nákupem významného množství americké vojenské techniky,“ unijní materiály se o vojenském vybavení či výdajích na obranu vůbec nezmiňují.

Co to znamená pro Evropu

Obecně převažuje názor, že jakákoli dohoda byla lepší než žádná – a že riziko otevřené obchodní války by bylo mnohem horší. Dohoda ale zároveň odkryla hluboké rozpory uvnitř Evropské unie. Francouzský premiér François Bayrou ji označil za „temný den“ pro EU, zatímco eurokomisař pro obchod Maroš Šefčovič ji naopak popsal jako „nejlepší dohodu, jakou jsme za velmi obtížných okolností mohli dosáhnout“ (Edmond, 2025). Každý členský stát má totiž v této otázce jiné politické a ekonomické zájmy – od automobilového průmyslu přes chemický a farmaceutický sektor až po snahu nezhoršovat vztahy se Spojenými státy. Reakce Unie tak nebyla jednotná. Prostor k vyjasnění rozdílů však stále existuje. První písemná verze dohody dorazila do EU v polovině srpna a mluvčí Evropské komise pro obchod Olof Gill uvedl, že probíhá „jednání jak na technické, tak na politické úrovni s našimi americkými protějšky a v tomto smyslu pokračujeme v práci na společném prohlášení k dohodě,“ které je zatím spíše „politickým prohlášením“ než konečnou a závaznou dohodou (Weizman, 2025).

Ekonomické dopady jsou vzhledem k pokračujícím jednáním stále nejasné. Největší břímě cel pravděpodobně ponesou američtí spotřebitelé, protože zavedení odvetných opatření ze strany EU se zatím neočekává. Stále ale není jisté, zda vyšší náklady ponesou evropské firmy ve snaze udržet

si podíl na trhu, nebo je přenesou na americké zákazníky, což by mohlo poptávku snížit (Edmond, 2025). Tento „ochlazený globální obchodní rámec“ (Kirby, 2025) už ostatně vedl v posledních měsících k celkovému poklesu evropského exportu, který by se s rostoucími náklady mohl dále prohlubovat. Jen v červnu klesl vývoz EU do USA o 10 %, podobný pokles se projevil i v obchodě s Čínou.

Ačkoli Trumpovým hlavním cílem zůstává snížení amerického obchodního deficitu (viz graf 1), některé prvky současné dohody tomu nemusí napomáhat. Výrazným příkladem je oblast energetiky: podle původní dohody by EU měla nakoupit americkou energii v hodnotě 750 miliard dolarů. „Aby se tohoto cíle dosáhlo, musela by EU ztrojnásobit svůj loňský dovoz amerických energetických surovin a americké firmy by musely odklonit veškeré své energetické toky z celého světa směrem k evropskému bloku,“ uvádí Jack (2025). To zároveň ukazuje, jak zásadní roli v naplňování této dohody hrají samotné soukromé firmy a jednotlivé podniky – a jejich rozhodnutí, jak pod novými pravidly investovat a fungovat.

Graf 1: Celkové emise CO2 podle regionu, 2000–2023 (miliardy tun)

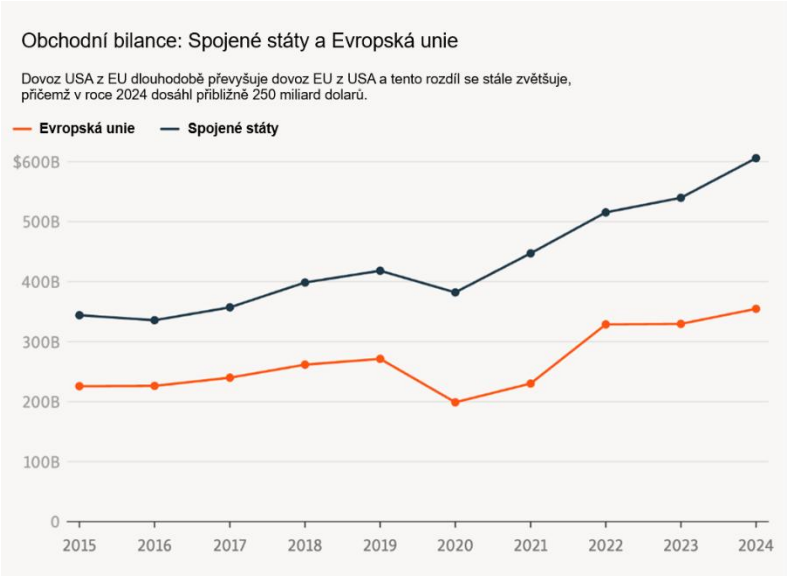

Zdroj: World Trade Organization via Radio Free Europe/Radio Liberty

Globální dopady

Skutečné výsledky této dohody se ve světě zatím naplno neprojevily, protože samotná smlouva ještě není definitivně uzavřena. Ve srovnání s ostatními zeměmi, které s USA žádnou dohodu nemají, však představuje 15% strop spíše nižší hranici amerických cel, jak ukazuje graf 2. Dohoda EU navíc připomíná podobné smlouvy, které Spojené státy uzavřely s Indonésií, Vietnamem, Velkou Británií či Japonskem, což by mohlo naznačovat vznik nových celosvětových obchodních vzorců.

Mnozí zároveň vnímají tuto dohodu jako příležitost pro Evropu dále rozvíjet soběstačnost v klíčových sektorech, například v oblasti technologií, a zároveň „diverzifikovat svůj obchod s dalšími státy, aby si udržela růst a zmírnila negativní dopady cel“ (Reuters, 2025), vzhledem k tomu, jak zásadní význam má obchod pro evropskou ekonomiku. Přestože vztahy mezi EU a USA zůstávají neocenitelné, nerovnováha této dohody vůči Evropě nabízí příležitost posílit i jiné partnerství a pokračovat v cestě k větší samostatnosti.

Graf 2: Celní sazby pro země bez dohody

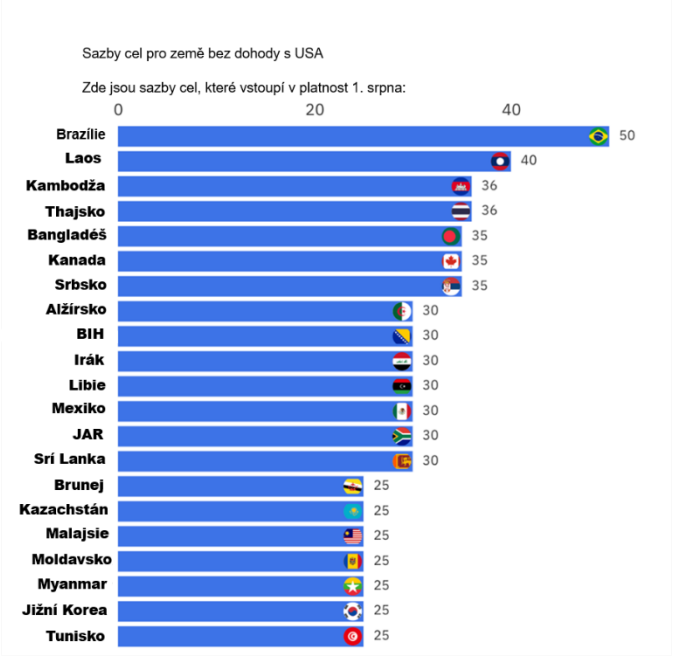

Zdroj: World Economic Forum

Závěr

Vzhledem k tomu, že mnoho otázek zůstává nevyjasněno, bude klíčové využít probíhajících jednání k dosažení co nejlepšího výsledku pro členské státy EU. Přestože situace není ideální, Evropa má příležitost prosadit konkrétnější, realistické a prospěšnější podmínky. EU patří k nejsilnějším ekonomikám světa; i když okolnosti nejsou příznivé, využití vyjednávací síly – včetně možnosti pohrozit či zavést odvetná cla (s čímž se původně počítalo v případě, že by dohoda nebyla uzavřena) – by mohlo její pozici posílit a otevřít cestu k dalším dohodám. Ať už se EU rozhodne pro jakýkoli postup, následující týdny a měsíce budou klíčové pro určení její hospodářské bezpečnosti i pro další podobu vztahů se Spojenými státy.

Zdroje

- Edmond, C. (30 July 2025). US-EU trade deal: What is it — and what does it mean for European competitiveness? World Economic Forum. https://www.weforum.org/stories/2025/07/the-eu-us-trade-deal-explained-eu-competitiveness/. Accessed 20 Aug 2025. Includes cover image via Getty Images.
- European Commission. (28 July 2025). EU-US trade deal explained. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_25_1930. Accessed 20 Aug 2025.
- Gray, A. & Shalal, A. (28 July 2025). US and EU avert trade war with 15% tariff deal. Reuters. https://www.reuters.com/business/us-eu-avert-trade-war-with-15-tariff-deal-2025-07-28/. Accessed 20 Aug 2025.
- Jozwiak, R. (28 July 2025). 'Capitulation' Or Compromise? EU Faces Backlash Over US Trade Deal. Radio Free Europe/Radio Liberty. https://www.rferl.org/a/eu-us-trade-deal-tariff/33485957.html. Accessed 20 Aug 2025.
- Kirby, J. (18 Aug 2025). European Trade Takes Fresh Tariff Hit as U.S. Exports Slump. The Wall Street Journal. https://www.wsj.com/economy/trade/european-trade-takes-fresh-hit-from-trump-tariffs-e912062e. Accessed 20 Aug 2025.
- Politico. (29 July 2025). EU-US trade deal: The biggest losers and (a few) winners. https://www.politico.eu/article/winners-losers-eu-von-der-leyen-us-donald-trump-trade-deal-tariffs/. Accessed 20 Aug 2025.
- Reuters. (20 Aug 2025). US-EU trade deal not far from ECB's baseline forecast, Lagarde says. https://www.reuters.com/business/us-eu-trade-deal-not-far-ecbs-baseline-forecast-lagarde-says-2025-08-20/. Accessed 20 Aug 2025.
- Weizman, J. (14 Aug 2025). Washington shares proposed trade deal text with EU. Politico. https://www.politico.eu/article/washington-shares-proposed-trade-deal-text-with-eu/. Accessed 20 Aug 2025.
- The White House. (28 July 2025). Fact Sheet: The United States and European Union Reach Massive Trade Deal. https://www.whitehouse.gov/fact-sheets/2025/07/fact-sheet-the-united-states-and-european-union-reach-massive-trade-deal/. Accessed 20 Aug 2025.

Autorka

ALEXANDRA KEATING

Alexandra Keatingová je studentkou čtvrtého ročníku na University of Delaware. Studuje komunikaci se zaměřením na média a mezinárodní vztahy se specializací na zahraniční politiku USA a národní bezpečnost a s regionální specializací na Evropu. Má také vedlejší obory žurnalistiky a evropských studií. Na podzim roku 2024 studovala v Praze a byla stážistkou jako politická analytička v Institutu pro politiku a společnost. Zajímá se o mezikulturní komunikaci, žurnalistiku, zahraniční politiku, diplomacii a bezpečnost.

Vydavatel

INSTITUT
PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Posláním Institutu je zlepšit kvalitu českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím odborné a otevřené diskuse a vytvořit živou platformu, která identifikuje zásadní problémy, provádí jejich analýzy a nabízí řešení ve formě spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných debat, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a znalost podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nezbytným předpokladem pro jakékoli úspěšné řešení otázek současné společnosti.

Martinská 2, 110 00 Praha 1

+420 602 502 674

www.politikaspolecnost.cz

office@politikaspolecnost.cz